

- безліч можливостей контролю якості навчання, включаючи дискусії, бесіди, використання самоконтролю, відсутність психологічних бар'єрів;
- відсутність географічних меж для освіти. Різні курси можна викладати в різних навчальних закладах світу.

Дистанційне навчання у Європі існує вже давно і популярне серед студентів завдяки своїм фінансовим показникам та академічній ефективності. Його також називають «освіта протягом життя», оскільки більшість тих, хто навчається, є дорослими. Багато з них вже мають вищу освіту, але з необхідністю вдосконалення навичок або розширення сфери діяльності багатьом потрібно швидко та ефективно здобувати нові знання та вміння. відстань може бути найкращою моделлю [1].

Отже, впровадження дистанційних технологій у навчальний процес спрямоване на глибше розуміння навчального матеріалу, сприяє формуванню таких провідних якостей особистості як активність, самостійність, самовдосконалення та самореалізація.

Список використаної літератури

1. Вища освіта – дистанційна освіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro>.
2. Дистанційна освіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/distancijna-osvita>.
3. Дистанційне навчання на час карантину: добірка програм, які допоможуть організувати заняття онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.032.ua/news/2697057/distancijne-navcanna-na-cas-karantinu-dobirka-program-aki-dopomozut-organizuvati-zanatta-onlajn>.
4. Положення від 24 квітня 2014 року № 466 « Про дистанційне навчання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>.
5. Топ-3 системи для онлайн-навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/news/71748/>.

Оксана ШОВКОВА

ОРГАНІЗАЦІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ У ФРАНЦІЇ

У системі неперервного навчання університетська освіта посідає провідні позиції. Її розвиток є важливим елементом стратегії розвитку не лише країни, а й цивілізації, оскільки вона пов'язана з економікою і технологією, наукою й культурою суспільства [4].

Сьогодні нам потрібно переглянути усталені уявлення про освіту, змінити методологічні засади та дослідити нові концепції організації університету [6]. Важливим є дослідження і застосування європейського досвіду, аналіз сучасного стану існування зарубіжної системи вищої освіти [7]. Для України особливий інтерес має досвід країн, які вже пройшли реформування у сфері вищої освіти. До таких країн, наприклад, належить Франція.

Метою даної статті є вивчення особливостей організації сучасної університетської освіти у Франції задля подальшого їх врахування під час підготовки українських фахівців.

Головною характеристикою французької вищої освіти є її біполярність. На відміну від Великої Британії і США університети в цій країні не є вищим навчальним закладом номер один. Основні позиції тут належать Великим школам. Вони забезпечують високий рівень освіти. Лише ті, хто успішно закінчив перший курс навчання в університеті, можуть претендувати на вступ до цих закладів [1].

На сьогодні у Франції основними способами отримання вищої освіти є:

- ✓ університети – державні багатопредметні установи, які пропонують різноманітну загально університетську та спеціалізовану освіту різних ступенів. Університетське навчання включає три послідовні цикли. В університет зараховують власників диплому

бакалавра чи його еквіваленту без вступних іспитів. Державні університети поглинають майже дві третини французьких студентів. Це великі заклади, де навчаються десятки тисяч студентів, діє адміністративна та наукова рада, рада викладачів і студентів, які очолює президент, обраний цими трьома радами на п'ять років;

✓ великі школи (наукові, технологічні і комерційні) – заклади, які забезпечують спеціалізовану вищу освіту. Вони навчають державних службовців, гарантують випускникам тривалу роботу, надають дуже високий рівень освіти. Вступ на навчання здійснюється за конкурсом після дворічного курсу післяшкільної підготовки, де вимоги і програми є вищими, ніж в університеті. Зарахування у ці класи є вибіркоким та відбувається лише за рекомендаціями шкіл і ліцеїв. Якщо ви не зможете вступити до Великої школи, випускники підготовчих курсів мають можливість продовжити навчання на третьому курсі університетів (відповідно до їх профілю). Великі школи з системою підготовчих класів вважаються найкращими досягненнями національної системи освіти Франції;

✓ вищі спеціалізовані школи включають різні напрями професійної підготовки. Тут навчають педагогів, бібліотекарів, державних службовців, політологів і економістів, інженерів, військових, управлінців, архітекторів, ветеринарів, артистів, художників, музикантів. Зарахування до цих шкіл відбувається на основі конкурсу. Період навчання – до чотирьох років [2, 7].

Французька вища освіта характеризується трьома університетськими ступенями [3]:

«L» (ступінь *Lissance*) присуджується після шостого семестру вищої освіти (чи трьох років: L1, L2, L3) та після 180 кредитів ECTS (30 кредитів на семестр). Є два типи ступеня Лісанс. *Ступінь базової університетської освіти* організований за навчальними напрямками (література, право, економіка, гуманітарні науки, науки і технології, мистецтва) і є допуском до ступеня Майстра (залежно від спеціальностей та спеціалізацій). *Ступінь професійної освіти* – це безпосередній допуск до професійної діяльності.

«M» (ступінь *Master*) присуджується після чотирьох семестрів (чи двох років: M1, M2) і опрацювання 120 додаткових кредитів (300 кредитів разом із ступенем *Lissance*). На початку навчання за ступенем *Master* студенти обирають профільну спеціалізацію (за однією дисципліною, за сукупністю дисциплін, за сферою професійної діяльності). Ступінь *Майстер* завершує професійний цикл підготовки присудженням диплома про повну вищу освіту для подальшої професійної діяльності. Ступінь *Майстра* також надає можливість дослідницької діяльності з присудженням диплома *Master* у галузі наукових досліджень із наступним продовженням навчання для отримання ступеня Доктора. Вибір спрямованості освіти в циклі *Майстер* робиться у різні моменти навчання залежно від університету.

«D» (ступінь *Doctor*) доступний після отримання ступеня *Master* у галузі наукових досліджень. Він включає підготовку упродовж шести семестрів (три роки) та підтверджується загальною сумою 480 кредитів, накопичених за весь період навчання. Ця програма забезпечує унікальну дослідницьку роботу, виконану в університетських лабораторіях. Окрім наукового дослідження та підготовки дисертації, докторанти проходять також навчання у докторантурі.

Французька системи вищої освіти має ще одну особливість – договір на навчання за альтернативною системою. Це дозволяє молодим людям віком від 16 до 25 років укласти контракт, що визначає порядок отримання освітніх послуг у навчальному закладі та на підприємстві. При цьому студенти використовують теоретичний і практичний підходи під час навчання. Окрім цього вони пишуть дипломну роботу, отримуючи зарплату й користуючись усіма соціальними виплатами оплачуваних працівників (відпустки, допомоги по безробіттю, соціальні гарантії тощо). Набутий

професійний досвід після отримання диплома пропонує певні переваги під час оформлення на роботу [8].

Контракти на навчання за альтернативною системою підписуються між студентом і підприємством на строк від 12 до 36 місяців згідно з дипломною роботою, що готується. У цьому випадку студент користується статусом оплачуваного працівника з фіксованою заробітною платою, яка становить відсоток від мінімальної зарплати, і працює під керівництвом майстра протягом періоду навчання. Він має ті самі зобов'язання, що й усі робітники [8].

Організація навчального процесу у Франції, як і в будь-якій іншій європейській системі освіти, має свої особливості. Так, французький академічний рік починається у вересні або жовтні, закінчується у травні чи червні залежно від спеціальності та навчального закладу. Складається він із двох семестрів. Студент розробляє індивідуальний навчальний план і доповнює обов'язкові дисципліни факультативними предметами на вибір. Заняття проходять у формі лекцій і практичних. Особлива увага звертається на самостійну роботу студента, для якої створені усі умови (комп'ютеризовані робочі місця для студентів, бази даних, бібліотеки тощо) [3].

Лекції проводяться в аудиторіях-амфітеатрах, розрахованих на 100-1000 студентів. Уміння синтезувати та узагальнювати вищевикладене є невід'ємною частиною навчального процесу. Викладачі часто представляють лекційні матеріали у брошурах, які допомагають студентам підготуватися до іспиту.

Практичні заняття включають практичну роботу й семінари. Під час практичних занять студенти об'єднуються в невеликі групи для набуття та поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекції. Ці види занять є обов'язковими на відміну від лекцій, де присутність студентів не відмічається.

Заняття в університетах організовані за модульною системою (тематичні блоки). Студенти накопичують певну кількість модулів упродовж навчального періоду, у майбутньому кількість пройдених модулів фіксується у дипломі: одні є обов'язковими, інші – факультативними (залежно від вибору студента).

У вищій школі Франції існує два типи контролю знань. Упродовж навчального року проходить постійна перевірка знань у формі невеликих тестів, що дозволяє оцінити отримані знання із навчальних дисциплін.

Екзаменаційна сесія – це перевірка знань із багатьох дисциплін протягом декількох днів. Повноцінні екзамени проводяться двічі на рік [7].

Особливістю університетів Франції є те, що вони пропонують ряд безкоштовних і платних курсів із актуальним змістом для дорослих. Окрім вечірнього навчання, існує ще дистанційне.

Ще однією особливістю французької вищої освіти є поширення «вільних слухачів». Дорослі люди за власним бажання мають можливість за невелику плату (користуванням лабораторіями, бібліотеками) відвідувати університетські програми, але не можуть складати іспити та отримувати диплом про вищу освіту [5].

Отже, сучасний етап французької університетської освіти, його суть та характеристики структурних змін базуються на основних правилах Болонського процесу, але зберігає національну традицію й ідентичність власної освітньої системи освіти. Ретельне вивчення сучасного стану функціонування французьких вищих навчальних закладів, їх освітнього досвіду, організації навчання, аналіз форм і методів навчання допоможуть розробити нові підходи щодо організації навчання у ВНЗ України й підготовки фахівців міжнародного рівня організувати освіту.

Список використаної літератури

1. Бут Я. В. Становлення та розвиток вищої освіти Франції. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2012. № 22 (257), Ч. IV. С. 252-258.

2. *Голотюк О.В.* Система вищої освіти Франції. URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/421/%D0%92%D0%B8%D1%89%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0%20%D0%A4%D1%80.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 27.09.2020).
3. *Козак Л.* Особливості університетської освіти у Франції. Освітологічний дискурс. 2017. № 1-2 (16-17). С. 96-105.
4. *Козак Л.В.* Розвиток університетської освіти: навчання на основі дослідження. Освітологічний дискурс. 2016. № 2 (14). С. 38-50.
5. *Лубянський О.В.* Особливості системи вищої освіти у Франції. Педагогічна освіта : теорія і практика : зб. наук. праць К.: Видавництво ВД «Екмо», 2009. Вип. 3. С.130-133.
6. *Стискун С.В.* Досвід Франції в управлінні університетською освітою. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. 2017. Вип. 259. С. 247-251.
7. *Хміль О.* Особливості системи вищої освіти у Франції. Молодь і ринок. 2010. № 9 (68). С. 95-99.
8. *Шаповалова Л.В.* Чинники, що впливають на реформування змісту університетської освіти сучасної Франції. Педагогічний альманах. 2018. Вип. 37. С. 217-222.

Катерина ЯРЕСЬКО

РОЗВИТОК ОСВІТИ В НІМЕЧЧИНІ

Запровадження Болонського процесу та перехід вітчизняної системи освіти в європейський освітній простір актуалізують проблему вивчення та узагальнення найкращих прикладів зарубіжного досвіду. Тому надбання німецької системи освіти можуть стати корисними, адже ця країна порівняно недавно, долаючи соціально-економічні труднощі, шукала вихід для модернізації освіти – основи суспільного розвитку.

Великий внесок у дослідження системи освіти Німеччини зробили російські науковці З. Малькова, Л. Писарева, Б. Вульфсон, Л. Пискунов, О. Єльцова, Т. Яркіна та ін. Всі ці вчені досліджували модернізацію навчальних програм і планів. Різні аспекти німецької моделі підготовки майбутніх педагогів досліджували українські вчені В. Кравець, Т. Мойсеєнко, Л. Пуховська, та ін.

Система німецької освіти почала розвиватися після утворення Римської імперії, коли виникла необхідність у знаннях для охорони своєї Вітчизни тогочасними германськими племенами. Русійними силами для поширення писемності на німецьких землях став розвиток торгівлі та релігія [6, с. 144].

Д. Петер і Е. Тенорт - німецькі фахівці з історії педагогіки, які визнають, що перші навчальні заклади з'явилися в Німеччині приблизно у VII ст. під впливом соціальних процесів. При монастирях створювалися школи, де велика частина часу приділяли читанню латиномовних текстів Біблії, також вивчалась граматики, риторика і діалектика, арифметика, геометрія, астрономія і музика [1, с. 19].

З плином часу саме Німеччина виявилася джерелом релігійно-християнської революції, що стала відома як протестантська «Реформація». Важливих змін у цей період зазнала середня і вища школи. Вищі заклади освіти втратили інтернаціональний характер і перетворились на конфесійно-локальні навчальні заклади.

Наукове обґрунтування організаційних форм професійного навчання в Німеччині має глибокі історичні корені.

Такі видатні німецькі філософи як, Фіхте, Гегель, Кант, – звертали увагу на необхідність трудового і морального виховання. Вони вважали, що це є першими важливими чинниками у підготовці майбутніх фахівців.

У першій половині XX століття розвиток освіти Німеччини відбувався за умов підготовки Другої світової війни та у післявоєнні роки хаосу. В цей час, Західна